

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre... 16 kor.
Negyedévre... 4 "
Helyben hához hordva:
Egész évre... 20 kor.
Negyedévre... 5 "
Videkre postán szállítva:
Egész évre... 24 kor.
Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kizárólag visszaszállításra vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 29.

A harmadik ülészak.

(—a.) Az 1906. május 21-re összehívott országgyűlésnek harmadik ülészaka nyílt meg ma a dunaparti monumentális palotában.

Ez az országgyűlés két ülészakában, dacára a hosszas törvényen kívüli állapot ideje alatt felhalmozódott teendőknél és az ismételt megújult obstrukciós kísérleteknek, derék, nagy munkát végzett. De úgy látszik, munkájának javarésze és eredeti feladatának teljesítése, a ma megnyílt harmadik ülészakra marad.

Eppen mert nagy és igen fontos törvényhozási alkotások várnak ez ülészakban a parlamentre és mert az utóbbi időben a horvátok és a balpárt, kiknek a nemzetiségiek is segítettek, minden komolyabb parlamenti munkát megakartak akadályozni, azért volt szükség a házszabályok módosítására.

Az új házszabályok nem teszik lehetővé az obstrukciót, nem is volt ez célja távolról sem a kormánynak, csak azt teszik lehetővé, hogy néhány tagból álló elégedetlen csoport, hónapokon

át megakadályozza a törvényhozás komoly munkáját. A házszabályok módosítása nem hozza be a klotürt, nem töri le a szólásszabadságot, sem a kormány, sem a koalíciós pártok nem akartak ilyenmit, de azt elérheti a parlament az új házszabályokkal, hogy a komoly munka, mit a törvényhozástól joggal követel a nemzet, ne fulladjon bele a felesleges szóáradatba.

Ennek az új parlamenti ülészaknak első dolga az idei költségvetés lesz, a melyet június végéig okvetlenül el kell végezni, hacsak ismét ex-lexbe nem akarják juttatni az országot. Tekintettel arra, hogy a költségvetés tárgyalása rendszerint nagyon megeresztli a szónoklatok zsillipjeit, pedig a balpárt anélkül is gondoskodik az elégnél is több anyagról, másrészt pedig még ebből a rövid időből is alkalmasint elvesz néhány hetet a delegáció, — az új házszabályok már a költségvetési vitánál is alkalmazást nyernek.

A költségvetésen kívül a nyári szünet előtt alig kerül valami érdemleges törvényjavaslat szőnyegre a tisztelt Házban. Az igazi nagy munka majd csak az őszszel indul meg. A már beterjesztett adóreform jó ideig foglalkoztatja majd a

házat, melynek folytonos munkájához Darányi, Apponyi és Günther javaslatai bőséges anyagot adnak.

A legfőbb dolga az új ülészaknak persze a választói jog reformja és a vele kapcsolatos végleges házszabályreform lesz. A szociálisták husvéti kongresszusának az a határozata, hogy Péter Pál napjáig várnak az általános választói jog törvényjavaslatának benyújtására, most már kétségessé teszi, hogy vajjon addig Andrassy előterjeszti-e a javaslatot. Eredetileg úgy tervezte, hogy a belügyi költségvetés kapcsán terjeszti elő. De Andrassy megmutatta már, hogy nem olyan ember, akit terrorizálni lehet. De meg az a Péter Pál napi terminus nagyon gyanús. Ha — amint valószínű — a javaslat nem elégti ki a szociálista pártot, akkor a Péter Pál utáni általános sztrájk — tekintettel az akkor kezdődő aratásra — veszedelmes lenne az országra. A mezőgazdasági munkások közt ugyan nincs olyan nagy ereje a szociáldemokráciának, még Mezőfiékkel együtt sem s az arató sztrájkjal szemben könnyebb a védekezés, — de itt mégis nagyobb a kár, jobban megérzi és megszenvedi azt az egész ország. Első sorban maguk a munkások, kiknek kenyere

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az én bajuszom históriája.

(Egy barátom naplójából)

Irta: Kreón János.

— Micike!... Édes Micike!... Ne legyen oly köszívű, olyan kétségbeesítőn kegyetlen! Hiszen tudja, hogy mennyire szeretem, imádom! Magácskáért minden áldozatra kész vagyok. Ha kívánja, lehozom a legragyogóbb felhőt az égről, limonádét facsarok a csillagokból s szakállánál fogva rángatom ide a vén Jupitert az Olympusról!...

— Ha, ha, ha!... No hallja édes Jenő, ha az érettségim így tudta volna a thézisémet, no ne nézzen úgy rám, ne vágjon olyan világfájdalmas arcokat, lássa, már egészen komoly vagyok. Hát mit is akar tőlem!

— Szeretem, imádom!...

— De édes barátom, — hangzott a válasz, hisz' ezt már annyiszor mondtam! Mért kell nekem minden ebéd előtt egy adag szerelmi vallomást, még hozzá nem is evő kanalanként, bevennem? Ugysem a legjobb egészségnek örvendek mostanában, étvágyam meg abszolút nincs! Hát csak ennyi az egész?

Az igazat megvallva, magától többet vártam volna! Ezért kár volt annyi időt elpocsékolni, míg azt a szép szerelmi vallomást be-

vágta. Azóta már kétszer körülmentem volna a pályán!

S ezzel Micike bosszus mozdulattal ugrott föl a padról s neki indul a ragyogó, fehér jég-tükörnek, hogy parányi korcsolyájával szeszélyesen kigyózó, finom vonalakat rajzoljon türelmes hátára.

— Micike!...

No? Hát még mindig nem volt elég? Jól! Ne mondja, hogy nem hallgattam meg. Öt percet adok, azalatt folyton beszélhet, nem bánom ha elénekli is a mondanivalóját, vagy felőlem el is fűtyölheti.

En ugyanis fűtyölök a maguk hazugságaira! Indulás! Egy, kettő, három, mehet!

No! Csak néma beszéddel adja elő? Vagy talán nincs fölhuza a gépezet?

— Micike! Imádom!...

— All right! Menjünk tovább! Hogy szeret?

— A lelke rajongó, lázas lelkesedésével, égő tüzével, perzselő hevével, tüzelő lángjával, lángoló, lángoló, láng...

Hó! hó, hó. De nagy csacsi maga! Még azt sem tudja, hogy erre mit kell mondani? Mint a galamb a buzát!

— Ugy, ugy, csak üzzön gunt belőlem! Kacagjon a szemem közzé, névessen ki határtalan szerelmemért, majd nem nevet holnap! Isten vele Micike, engem nem lát többé!...

— No ne bomoljon Jenő, jöjjön ide szé-

pen, aztán beszéljünk okosan! Hát mit is akar tőlem? Szeret? Jól! En is szeretem magát!

— Oh bár úgy volna! rebegette hóstunk.

— Nem hiszi? Hát mivel bizonyítsam be magának, szerencsétlen Tamás? Azt azonban előre is kijelentem, hogy én nem hozhatom le a tündöklő felhőket az égről a szakálluknál fogva, nem tudok limonádét facsarni Jupiterből és még nem tudom mit, amiket maga igért!

— Oh Micike! Ha meg tenné, amit kérek!

— Csak ki vele, ha van nyele!

— Hát adjon egy, egy-egy... csókot nyögte ki végre Jenő urfi elszántan.

— Ohó barátocskám! Magának három is kell egyszerre? Mit mereszt olyan szemeket? Egy-egy meg egy az három. Hja ugy! Hát csak egy. Nem is olyan nagy kívánság! Már azt gondoltam legalább is azt kéri, hogy eszközöljem a papám aláírását egy váltójára. Hát Isten neki, megkapja a csókot, egy feltétel alatt!

— Oh Micike, kérje az életemet bár!

— Tegye a... füstre! Sokat érnék ugyan velem! Megkapja a csókot, ha... levágatja a bajuszát, mert egyszer kíváncsiságból, hogy milyen is lehet az a férficsók, megpuszítottam a partvist, azóta félek minden sörtétől!

— Micike!... Az Istenért!... Ne üzzön ilyen kegyetlen játékot a szívemmel, illetve a bajuszommal! Oh ha tudná, milyen remegő vágyódással lestem az első szál jelentkezését s most, most mikor már lenne belőle valami,

Van szerencsém a n. é. uri közönség szíves tudomására hozni, hogy a

avaszai idényre a legdivatosabb angol szöveteim megérkeztek, melyből a legelegánsabb ruhákat kedvező feltételek mellett készítek.

A n. é. közönség szíves támogatásáért esedezve vagyok kiváló tisztelettel

KISS ISTVAN, angol uri szabó

Színház utca 4. (Adorján-palota.)

drágább lesz s akiknek ez a lépése el-
lenünk fordítaná az egész ország hangu-
latát.

Erre az új ülészsakra tegnap válasz-
totta meg a képviselőház alelnökeit. Ter-
mészetesen ezúttal is a régiakat válasz-
tották. Jól is tették. Rakovszky már ne-
gyedik esztendeje ül az elnöki székben
s megállta ott helyét akkor is, mikor
ember kellett a gátra, megvédte a nem-
zet jogát Fabricius katonáival szemben
is. Az ő ismert egyéniségére szükség lesz
az új ciklusban is, tartunk tőle, hogy
nagyon is szükség lesz. Alelnöktársa
Návay szintén erélyesen kezeli a csen-
gőt s nem ijed meg egyhamar az ob-
strukciós legényektől.

Ez az ülészsak semmi esetre sem
lesz utolsó ülészsaka ennek a mostani
országgyűlési ciklusnak. Mert ha meg
is lesz szavazva az új választási reform,
sok időbe, legalább egy esztendőbe ke-
rül, míg el lehet rendelni az új választá-
sokat, mert azokhoz teljesen új össze-
írás, új névjegyzék és sok más egyéb
intézkedés szükséges. amikre a hatóság-
oknak sok idő kell.

Ennek az országgyűlésnek tehát a
mostani ülészsakon túl is sok fontos
dolga lesz még, hisszük, hogy az ország
javára oldja meg a még reá várakozó
nagy feladatokat.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 29.

Az új ülészsak első ülése nyomban az ala-
kulással kezdődik. Az elnök felolvastatta a ki-

rályi kéziratokat s elrendelte a szavazást az al-
elnökökre. Rakovszky István és Návay Lajos a
jelöltek, természetesen meg is választották mind
a kettőt. Rakovszky 135, Návay 112 szavazatot
kapott, 11 szavazólap üres volt. Egy szavazatot
kapott Nagy György is. (Derűtség.)

Az elnök ezután az ülést öt percre felfüg-
gesztette.

A szünet után a jegyzőket s a háznagyot
választották meg. Jegyzők lettek: Csizmazia
Endre, Hammersberg László, Raisz Aladár,
Szentkirályi Zoltán, Hencz Károly, gróf Tho-
rótzkai Miklós, Vertán Endre, Zlinszky István
és Dudics Andrét. Háznagynak ismét Leszky
Gyulát választották meg. A hivatalos jelölt Po-
povics Dusan volt, de a függetlenségi párt meg-
buktatta.

Az ülés legérdekesebb része az interpel-
lációk sora. Összesen 7 interpelláció van be-
jegyezve. Az interpellációk a következők:

1. Nagy György báró Aehrenthal külügy-
miniszter ama gyanúsítása miatt, hogy a ma-
gyar közéletben sok olyan egyén jutott szerep-
hez, aki külföldi kormányok fizetett ügynöke.

2. Visontai Soma a boszniai események
miatt.

3. Bozóky Arpád a darabontok megjutal-
mazása miatt.

4. Bánffy Dezső báró a soproni nyelvhasz-
nátal iránti belügyminiszteri rendelet tár-
gyában.

5. Bozóky Arpád a nemzetiségi törvény
tárgyában.

6. Bozóky Arpád egy horvátországi magyar
iskola bezárása tárgyában.

7. Mezőfi Vilmos az általános választói jog
tárgyában az indítványkönyvbe a következő in-
dítványt jegyezték be: Bozóky Arpád, Csépany
Géza, Pilissy István, Nagy György, Benedek
János, Hoffmann Ottó, Farkasházy Zsigmond,
Thorocky Viktor báró és Molnár Jenő kép-
viselők.

Mondja ki a Ház, hogy az elnöki tiszte-
letdíjakat beszünteti.

Maniu Gyula a következő indítványt je-
gyezte be.

Mondja ki a Ház, hogy a Ház elnöksé-
gével szemben a házszabályok elfogult keze-
lése miatt bizalmatlansággal viseltetik.

Az elnök bejelenti, hogy Béla Henrik vég-
leg igazolva van. Bejelenti még Justh Samassa
lemondását.

Wekerle Sándor miniszterelnök bejelenti,
hogy a kormány minden javaslatot visszavont
a házszabályrevízió tárgyalása előtt. Most a
javaslatokat újra beterjeszti, melyeknek kinyo-
matása most fölösleges.

Szász József úgy tudja, hogy az adó re-
formnál módosítások történtek, kéri a javaslat
kinyomatását.

Wekerle kijelenti, hogy módosítások csak
később lesznek, tehát a javaslat kinyomatása
fölösleges.

Indítványok.

Bozóky és Maniu indítványát csak holnap
indokolják meg.

Bozóky kéri, hogy tekintettel arra misze-
rint a kérvények között igen sürgősök is
vannak, azokat már holnap tárgyalják.

A Ház Bozóky kérelmét nem teljesíti s
holnapra a bizottságok választását tűzi ki.

Interpellációk.

Nagy Györgynek az Aehrenthal-ügyre vo-
natkozó interpellációjára Wekerle kijelenti, hogy
a külügyminiszter nem nyilatkozott úgy, ahogy
a lapokban közölve volt. A külügyminiszter nem
is avatkozik bele a magyar belső ügyekbe, a
tisztai fizetések dolgába sem. Az ágensekre vo-
natkozólag kijelenti a miniszterelnök, hogy azo-
kat nem sorolhatja fel. Azokat nyilvánosság
előtt nem lehet tárgyalni.

A Ház a miniszter választát tudomásul veszi.

Bánffy interpellációjára a soproni ügyre
vonatkozólag Andrassy nem válaszolt. Az inter-
pellációt a miniszternek kiadta a Ház.

Az ülés két órákor véget ért.

A főrendiház ülése.

A főrendiház tegnap Dessewffy Aurél el-
nöklete alatt ülést tartott.

Az ülésen a királyi kéziratot olvasták fel,
majd a választásokra került a sor. E szerint
háznagygyá Rudnyánszky József bárót válasz-
tották meg. Jegyzők lettek: Almássy Imre,
Csekonics Sándor, Degenfeld Pál, Széchenyi
Bertalan, Széchenyi Viktor, Vigyázó Ferenc,
Zichy Ráfiel grófok és Hertelendy Ferenc.

A választások után az elnök az elhunyt
báró Weinkheim Henrikről emlékezett meg
kegyeletes szavakban.

A Polónyi—Lengyel-pör.

A Polónyi—Lengyel pörben hiába igye-
keznek egyes lapok Polónyit befeketíteni, mert
az eddigi bizonyítási eljárás során még dacára
annak Polónyit még jogaiban is korlátozzák,
az ellene felhozott vádak nem bizonyultak be.
A tegnapi tárgyalás során csak Polónyi hely-
zete vált kedvezőbbé.

most váljak meg tőle? Hiszen már... bajusz-
kém is van!

— Hát hiszen nem muszáj! Ha magának
kedvesebb az a rongyos kis szősz, hát legyen
boldog vele!

Ilyenek maguk férfiak mind! Igernek füt-
fát, csillaglimonádét, tündöklő Jupitereket, sza-
kállas felhőket az Olympusról az Isten tudja,
még mit nem, esküdnének égre-földre, aztán
tessék, az ember azt kívánja tőlük, hogy ka-
parják le az orruk alól azt a kis kulimászt és
még azt sem!

Takarodjon előlem nyomorult fráter! pat-
togot dühösen Micike, kis kezecskéit görcsösen
ököbe szorítva, nagy hajlandóságot mutatva
arra hogy saját kezüleg szerezze meg magának
a kért áldozatot.

Micike, édes Micike, ne haragudjon ara-
nyos Micike, no nézze, mindenre kész vagyok
inkább levágtatom még a, a... szakállamat is,
ha lesz.

— Milyen kegyes, mintha bizony olyan
sokat érne a maga híres bajusza! Még ha na-
gyobb volna!

Most az egyszer még megbocsátok és nem
vonom vissza az ígéretemet. Tehát este 8
órára várom. Most pedig, kísérjen haza!

Ez a különös párbeszéd a városligeti jég-
pályán játszódott le Hamvay Micike és Szephaltmi
Jenő közt, ki már több, mint egy éve árnyék-
ként kísérgeti a szép Micikét mindenüvé. Hall-

gatva mentek egymás mellett, mindenik a
maga gondolataival volt elfoglalva, pláne Jenő,
pedig, ha egy kissé figyelt volna, sokat meg-
értett volna abból a hamiskás mosolyból, ami
a Micike kicsi piros ajkain játszadozott.

Hja, ilyen az a szerelem!...

... Sűrű, sötét az ég, dühöng a déli szél.
A közeli toronyóra méltóságtelejes lomhasággal
kongja el a hetet. Jenő barátunk fülig behu-
zóva nagykabátjába fázósan tipeg egyik sarok-
ból a másikig. A szitáló, hulló hópihéek vastag,
fehér sugárzó lepellel vonják be, a kőzsa éji
szellő nagyon is indiscret módon füttyöl a ka-
bátja alá, de mit törődik ő most mindezzel!

Az a csók, óh az a csók!...

Kaptak önök már lánytól csókot? Nem?!
No akkor nem tudnak még semmit!...

... Fé! háromnegyed, no, hála Istennek,
végre 8 óra. Izgatottan siet föl a lépcsőkhöz,
minden röpke pillanat ólomlábán járó lomha
évszázadnak tűnik föl csóksóvár lelke előtt.
Végre itt a tolyosó.

Micike — suttogja — Micike. Semmi nesz.
Óvatosan megy tovább a pokoli sötétségben
tapogatózva. Egyszerre remegő keze egy kilin-
cset érint, az ajtó kitarul és... és vakító fényár
csap a szemébe a szalon ragyogó csillárjaiból,
homéri kacaj, s a harsogó hahotából kicsendült
a Micike ezüstös hangja:

— No hát nem szebb így bajusz nélkül?!...

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

A tárgyalásról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti;

A nagy pör körvonala két napos tárgyalás után kezd kialakulni. A bizonyítási eljárás az anyag jó részét feldolgozta már Beke Erzsébet, a dunai rakodópart és a villamos ügyét. Az elkeseredett, halálos ellenfelek a három vádpont körül már egész sereg hatalmas bizonyítéktömeget vonultattak föl. A mérleg állandóan ingadozóban van, ami a nagyközönség érdeklődését az izgalmasságig fokozza. Ennek megfelelően az esküdtök arcyonásai s ugyszólván percenként változó érzelmeiket tükrözik vissza. Egyik meglepetés a másikat követi s ha a tárgyalás további részén az eddigiehez hasonló arányban torlódnak az események, a váratlan meglepetések egész sorára van kilátás.

A közúti villamos.

Zsitvay Leó elnök kevéssel tíz óra előtt nyitja meg a folytatólagos tárgyalást. Ma elsőnek Heltai Ferencet hallgatja ki a bíróság a villamos ügyében.

Az elnök: Mit tud ön arról, hogy Polónyi milyen eljárást követett a villamos-sztrájk idején?

A tanu: Halmos János a lapok közlése szerint Preyernek azt mondta, hogy Polónyi átadott neki egy szignálatlan beadványt és másnap, vagy még aznap felszólalt ugyanabban az ügyben.

— Halmos ezt önnek is így elmondotta?

— Nem, én csak a lapokból tudtam meg. Később kérdeztem, hogy a lapokban említett beadvány mire vonatkozott. Halmos akkor azt a felvilágosítást adta, hogy Polónyi a villamos ügyében nyújtotta be a beadványt.

Az ügyész: Halmos azt is mondta, hogy a beadvány a villamos-sztrájk idején adatott be?

A tanu: Igen.

Vázsonyi Vilmos védő: A közúti vasut villamossá való átalakítása idején két párt harcolt a közgyűlésen. Tudja tanu ur, hogy melyik két párt volt ez?

— Emlékszem rá.

— Legyen szives, ismertesse.

— Az egyik pártot én vezettem, a másikat Kasits, Rémi Róbert és Polónyi. A két párt elkeseredetten küzdött egymással.

— Emlékezik ön az 1899-ik évi közgyűlésre?

— Emlékezem. Emlékezem arra is, hogy Polónyi 95-től 99-ig csaknem minden olyan esetben felszólalt, amikor a villamos ügyét tárgyalta a bizottság és heves támadásokat intézett a villamos ellen.

— Mikor a kereskedelmi miniszter engedélykirata leérkezett, Polónyinak mi volt az álláspontja?

— Támadta a társaságot is és a minisztert is.

— A Kossuth Lajos-utcában lefektetendő villamosvágányok dolgában mi volt a közgyűlés álláspontja?

— A többség nem akarta megengedni a vonalnak földszinten való kiépítését. Az én álláspontom más volt.

— Polónyinak mi volt az álláspontja?

— Az 1899-ik évig a villamosnak földszinten való kiépítése ellen volt, 1901-ben pedig már nem ellenezte a földszintes vezetést sem.

— Azóta intézett Polónyi támadást a villamos ellen.

— Nem emlékezem.

Az ügyész: Emlékezik arra tanu ur, hogy Polónyi 1900 után is támadta a villamost.

— Biztosan nem emlékezem. Azt tudom, hogy az 1901-iki emlékezetes közgyűlésen nem volt kifogása a földszinten való vezetés ellen és pedig azzal a megokolással, hogy a Belváros többsége ezen a véleményen volt.

Polónyi Géza: Emlékszik tanu ur arra, hogy én ezt a kifejezést használtam: »Meghajlok a közgyűlés többségének akarata előtt?»

A tanu: A kifejezésre nem emlékezem pontosan.

Polónyi: Mi okból nem építik még

mai napig sem a Kossuth Lajos-utcai vasutat?

A tanu: Ennek több oka van. A közgyűlés megállapította azokat a feltételeket, amelyek mellett a társaság kiépítheti a vasutat. A társaság azonban nem fogadta el a feltételeket.

Egy esküdt: Más ügyekben Polónyi változtatta-e álláspontját a városnál?

A tanu: Nem.

Egy másik esküdt: Hiteles-e a Fővárosi Közlöny közgyűlési tudósítása? Egyes beszédek-ből nem hoztak-e ki részleteket?

A tanu: Készakarva semmiesetre sem.

Egy harmadik esküdt: A város annak idején feltételesen adta meg az engedélyt a Kossuth Lajos-utcai vonal kiépítésére, vagy általánosságban?

A tanu: Feltételek nélkül, csak elvben hozott határozatot a közgyűlés.

Heltai meghiteltetéséről később határoznak. Azután megállapítják, hogy a Fővárosi Közlöny hivatalos, de nem hiteles.

A könyvszakértő vallomása.

A bécsi tanuk irásos vallomása tárgyában a törvényszék kihallgatja Kempfner Miklós hivatalos könyvelő-szakértőt.

Az elnök: Ismerteti a kérdés lényegét, a tizezer forintos provízió történetét. Azután átadja a szakértőnek a vallomást.

Az elnök: Szabályszerű-e a könyvelés?

A szakértő: Nem. Mert ha a száldókontóban van egy tétel, akkor annak is nyomának kell lenni, hogy ki kapta.

— A dátumnak is ott kell lenni?

— Természetesen.

— Reális azért ez a tétel?

— A kilizetés megtörténhetett.

— Lehet a könyvelőt azzal gyanúsítani, hogy ezzel a tétellel diszkrét kiadást akart palástolni?

— Nem is képzelhető el, hogy ez helyes adat.

Az ügyész: Indítványozza, hogy Bauer Vilmos vallomása olvastásáék föl a szakértő előtt.

Vázsonyi Vilmos ellenzi a kihallgatási jegyzőkönyv felolvasását; azok a szabálytalanul beszerzett jegyzőkönyvek nem szolgálhatnak bizonyítékul. Ezeket nem is lehetett volna fölvenni a bizonyításba és ezért semmisségi panaszt jelent be.

Az elnök: Megállapítom, hogy a bizonyítás nem az új bizonyítékokból indult ki, a védőnek tehát nem volt igaza. Teljesen hiába beszélt és a semmisséget visszautasítom, minthogy azt elnöki intézkedés ellen jelentette be.

Polónyi Géza: Konstatálni kívánom, hogy a vádlott világosan állította a vizsgálat idején, hogy a főmagánvádlót a hajóstársaság tizezer forinttal megvesztegette. Kérem, tegyen meg a bíróság minden intézkedést, hogy ez az állítás tisztáztsáék: vagy oszljon el a gyanunak minden árnyéka, vagy nyerjen az állítás teljes bizonyítást.

Lengyel Zoltán: Az ügyész ur a maga hatáskörében megkeresett bizonyos nyomokat, amelyek a J. B. S. betűk mentén a tizezer forintos provízióhoz vezettek. Az állítás nem az, hogy tíz, vagy tizenötezer forint a provízió, hanem hogy mit mondott Ulmann.

Az elnök: indítványt kérek:

Lengyel tovább beszél az ügyészi nyomozásról.

Az elnök: A vádlottól megvonom a szót. A védő (a szakértőhöz): A diszkrét kiadások csupán provízió címén könyvelhetők el?

A szakértő: A diszkrét kiadások különböző címen könyvelhetők.

Egy esküdt: Lehet diszkrét tétel a száldókontóban is?

— Igen.

Egy másik esküdt: A száldókontó bejegyzésénél alapkönyvelésre kell-e hivatkozni?

— Mindenesetre.

Lengyel Zoltán: Nem lehetséges-e, hogy a partbérlet ügyében egyszerre könyvelték el a kiadást?

— Lehet, de részletezett számla alapján történhetik ez egy társaságnál.

— Lehet-e, hogy a decemberi kiadását a megelőző áprilisa könyvelték el?

— Lehetséges.

Az elnök tíz percre felfüggeszti a tárgyalást.

Szünet után a

Cséry-ügy

kerül sorra. A bíróság negyed 1 órakor foglalja el ismét a helyét.

Az elnök bejelenti, hogy Bécsből táviratot kapott Schmarda kereskedelmi tanácsostól. Arról értesül — sürgönyzi Schmarda — hogy róla is szó esett és hogy a kihallgatását indítványozták. Kéri, hogy hallgassa ki a bíróság, mert most már mint kereskedőnek érdeke, hogy vallomást tegyen.

A bíróság Schmarda táviratát tudomásul veszi.

A Cséry-ügy első tanuja Fischer M. Ignác. Tizenöt évig alkalmazottja volt a szemétfuvarozási vállalatnak.

Az elnök: Emlékszik, hogy Polónyi ügyvédje volt a Cséry-családnak?

— A tanu: A családnak nem, hanem a vállalat dolgában többször adott nekem információt.

— Milyenek voltak itt az ügyvédi dolgok. Pörök voltak?

— Nem, közigazgatási dolgok voltak. Engedélyekről volt szó?

— Es ő csinálta a beadványokat?

— Azt nem tudom.

— Es sikerrel jártak az ügyek?

— Részben; részben azonban elutasított bennünket a közgyűlés.

— Panaszkodott az öreg ur, hogy Polónyi nagy költség számlát terjesztett elő?

— Azt tudom, hogy az öreg Cséry megjegyezte ez alkalommal a költség számlára, hogy azt is a fiatal urnak kellett volna megfizetni.

Az ügyész: Van önnek arról tudomása, hogy az öreg és a fiatal Csérynek volt ügyük egymással és hogy ebben az ügyben Polónyi képviselte az öreg Cséry érdekeit?

A tanu: Az egyezkedés idején igen.

— Es a költség számla arra az ügyre vonatkozott?

— Azt nem tudom.

Polónyi Géza: Azt a költségjegyzéket mikor látta az öreg urnál?

— Három-négy évvel az öreg ur halála előtt.

— Kapott arra Csérytől 1891—1892-ben megbízást?

— Nem.

— Hát pénzt!

— Pénzt sem.

— Es ha kaptam volna, lenne önnek arról tudomása? Vezetett ön könyvet?

— Két-három évig vezettem én is a könyvet, de máskor is láttam a könyveket.

— Van-e tudomása arról, hogy Cséryt más ügyben is képviseltem, mint a fiával való ügyében?

— Nincs tudomásom más esetről.

Fischer Imre tud arról, hogy Polónyi pénzt kapott Cséryéktől.

Csery Lajos tagadja, hogy Polónyinak pénzt adtak volna.

Az egyik bíró kérdezte ezután:

— Hát a 9000 forintos tétel.

— Az 1899 után történt.

Pető Sándor nem tesz vallomást.

Délután.

A délutáni tárgyaláson elsőnek Sándor Pál képviselőt hallgatják ki. Sándor elmondja, hogy ő tudott róla miszerint Ullmann Polónyit megvesztegette. Sőt hallotta azt is, hogy a közgyűlésen Polónyi átszólott hozzá, hogy mi van a gyárral.

Ezután egy Mark Breid nevű ember bejelenti, hogy a Halmos ügyben Polónyi olyan kijelentést tett, hogy a házban a zsidók ellen beszédet fog tartani ha neki az iratokat be

nem szerzi. Az iratok beszerzése elmaradt, azonban Polónyi sem mondta el a zsidó ellenes beszédet.

Polónyi: Igaz-e hogy hozzájárult a pör megindításához?

Lengyel e kérdés ellen nagy vehemenciával tiltakozott.

A közönség karzatáról, hol képviselők voltak többen, lekiáltottak, mire az elnök a karzatot kiűritette.

Vosits kihallgatása következett. A tanácsos jelentéktelen vallomást tett.

Polónyi kérte ezután Láczy Leó és Reit megesketését.

Heltay Ferenc, a következő tanu elmondja, hogy ő hallotta a közgyűlésen az átszólást.

Polónyi ellenzi a tanu megesketését, mert elfogult. Az ügyész szintén ellenzi, azonban ezek dacára is az elnök megesketti a tanut.

A tárgyalást fél nyolckor mára halasztotta az elnök.

Választás a keresk. és iparkamarában.

— A kamara teljes ülése. —

A nagyvárad kereskedelmi- és iparkamara tegnap, április hó 29 én alelnökkválasztó és teljes ülést tartott Huzella Gyula elnök vezetése alatt. Az ülésen a tagok nagyszámmal voltak jelen.

Az osztályelnök választása.

Elnök előterjesztette, hogy a Bertsey György lemondásával megüresedett iparososztályi elnöki szék betöltésére lett összehívva az ülés, a választást a kamara ügyrendje értelmében elrendeli.

A jelenvolt iparosok egyhangulag Óváry Lajos beltagot éljenezte.

Huzella Gyula elnök erre Óváry Lajost az iparososztály elnökéül megválasztottnak jelentette ki s üdvözölte őt ezen új tisztében.

Óváry Lajos köszönetet mondott az iparososztálynak, hogy a díszes állásra megválasztotta. Nem minden aggodalom nélkül foglalta el azt olyan kiváló férfiu után, aki hosszú éveken át széleskörű tudásával, buzgalommal töltötte be az iparososztály elnöki székét. Különösen most nehéz idő jár az iparososztályra s nagyon kell vigyázni. Itt van az ipartörvény módosítása. A betegségyógyító törvény már is tönkreteszi az iparost. Kéri a tagok szives támogatását, hogy a magyar ipar és a haza javára munkálkodhassanak. (Eljenzés.)

*

Az osztályelnöki szék betöltése után a teljes ülésre kitűzött ügyek elintézésére tértek át.

Az elnöki közlésekből kiemeljük, hogy a kamara ajánlása alapján ujabban is sok iparos részesült a kamara területéről állami támogatásban, munkagépek adományozása által. Az elnök jelentését elfogadták.

Az elnöki közlések kapcsán titkár felhívta a teljes ülés figyelmét az uszortörvény-javaslatra, amelyben a kereskedők érdekeit sértő pontok vannak.

Hol kezdődik az uszora?

Dr. Hoványi Géza rámutatott a törvényjavaslat 11. § árá, amely szerint bármely kereskedelmi ügyletnél a 8 százaléknál magasabb számítás uszoravétséget képez. Rámutat a tavalyi pénzkrisisre, mikor az Osztrák-Magyar Bank 7 százalékra emelte a kamatlábat s így a többi bankok 8 százaléknál magasabb díjat voltak kénytelenek szedni. A kereskedelem tönkretételét jelentené a törvényjavaslat ilyen szigorja, ha a jegybankot nem szabályoznák. Irjon fel a kamara, hogy a kereskedők közötti ügyleteknél az uszora esete ne vétessék fel; továbbá vegyék be a törvényjavaslatba, hogy a maximális kamatláb az O. M. Bank mindenkorai kamatlábnak másfélszerese legyen.

Dr. Hoványi Géza indítványát elfogadták

azzal, hogy a feliratot pártolás céljából az összes kamaráknak küldje meg a kamara.

A titkár és pénztárnok szokásos jelentéseinek elfogadása után tudomásul vették a keresk. miniszter leiratát, mely szerint a Budapest—Brassó közötti új gyorsvonatot nem irányíthatja Nagyváradon át, mert Aradon át tetemes üzemműködés megtakarítás érhető el. Azonban Nagyváradnak az erdélyi részekkel való kedvezőbb összeköttetése céljából alkalmas csatlakozásokat létesít már a nyári menetrendben.

Biharvármegye bérkocsi szabályrendeletére nézve elfogadták az iparososztály véleményét, hogy egész napi fuvar 9 korona helyett 10 koronában állapíttassék meg.

Szent Jobb község hetivásárának állatvásárral leendő kibővítését a kamara nem véleményezi.

Elhatározta a kamara, hogy amíg egyrészt az érdekelt szakkörök figyelmét felhívja a magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egetletére másrészt a kamara 200 koronával az egyet alapító tagjai közé belép.

A biharpüspöki—ösi-i összekötő vasut sürgős engedélyezése iránt felterjesztést intéz a kamara a miniszterhez.

A Vacuum Oil Company petroleum áru-lása s tank-kocsik igénybevétele tárgyában a m. orsz. vegyészeti gyárosok megküldötték felterjesztésüket, míg a győri kamara a szabadkereskedelem érdekében foglalt állást s ennek támogatását kérte. Az iparososztály jogos és törvényesnek tartja a Vacuum Oil eljárását, de ha veszélyessé válik az, kontingentálják a gyártást. Míg a kereskedelmi osztály ellenkezőleg a hazai petroleum ipar és kereskedelem veszélyét látja a Vacuum eljárásában már most s ezért szükségesnek tartja, hogy erre feliratban hívja fel a kamara a miniszter figyelmét s a maximális ár megállapítása mellett a petroleum finomítás contingentálását kéri a hazai petroleum ipar megmentésére.

Hosszabb vita keletkezett a kérdés telet s a teljes ülés végre is a kereskedelmi osztály véleményét fogadta el.

Elhatározta a teljes ülés, hogy feliratban kéri a cukorfogyasztási adónak leszállítását, legalább is az Ausztriában tervezett mértékre.

Feliratot intéz továbbá, hogy a magy. áll. vasutakon egész évben engedélyeztessenek a 15 napi érvényességgel bíró szabadjegyeket s egyes vonalokra is adassanak ki bérletjegyek.

A kamara 1907. évi zárszámadását elfogadták s a felmentvényt megadták.

A brassói kamara átiratát, az összeférhetlenségről szóló törvénycikk megváltoztatása és plurális választójog esetén az iparos és kereskedő magasabb fokú értelmiségének kellő figyelembe vétele iránt, a teljes ülés hasonló felterjesztéssel pártolja.

Apróbb ügyek elintézése után a teljes ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

Májusi ájtatosságok.

Az év legkedvesebb, legszebb hónapja: a virágos május köszönt be holnap. A tavasz pompájában gyönyörködteik a lelket a rétek, mezők s a levegő telve édes illattal.

A róm. katolikus egyház az év ezen legszebb szakát a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére szenteli.

Ma, csütörtökön, ápril 30-án kezdődnek a májusi ájtatosságok s esténként a templomok megtelnek és áhitat, szeretet környezi a Megváltó anyjának virágözönnel borított szobrát.

A várad-olassi plébánia templomban hetenkint háromszor: vasárnap, szerdán és pénteken a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele mellett szent beszédek lesznek. Ma este Imrik Sándor Z. plébános tartja a szent be-

szédet. Itt a májusi ájtatosságok minden nap este fél 7 órakor lesznek.

A Szent László templomban hetenként vasárnap és csütörtökön lesz szent beszéd. Ma este dr. Vucskics Gyula esperes-plébános prédikál. Az ájtatosságok naponként este 7 órakor tartatnak.

A várad-velencei plébánia templomban naponként este 6 órakor lesz a májusi ájtatosság s hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap szent beszéd. Ma este Halász Gyula plébános tartja a prédikációt.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. törvényszék elnöke Argyilán Péter 37-ik gyalogezredbeli őrmestert az élesdi járásbírószághoz hivatal-szolgávvá nevezte ki.

* **A háziezred új parancsnoka.** Mint értesülünk, ő Felsége a Nagyváradon állomásozó 37-ik gyalogezred parancsnokává az eltávozott Vivenot tábornok helyébe lovag schwarzenfeldi Schwieter Lajos ezredest nevezte ki. Az új parancsnok eddig a bécsi 101. számú gyalogezrednél teljesített szolgálatot s új állomáshelyét már legközelebb el fogja foglalni.

* **Hajszá dr. Deákné ellen?** A nagyvárad közegészségügyi bizottság 27-én tartott ülésén a bizottság állást foglalt dr. Döry Ferenc fogorvos indítványára a kuruzslókkal szemben. A bizottság határozata mindenestre jogos és a közönség el is várta, hogy a kuruzslókkal szemben a hatóság kellő intézkedéseket tegyen, nehogy a közegészségügy bármi uton módon is veszélyeztetve legyen. A kuruzslók száma tényleg szaporodott is és ép ideje volt, hogy ennek meggátolására a bizottság is tegyen valamit. Azonban a kuruzslók meghatározását s a kuruzslás megállapítását és a kuruzslás gyakorlatát a bizottság nem állapította meg, amit a törvény különben meghatároz s ebben a tudatban mellőzték is azt. A határozat meghozatalában a bizottságot csakis egy szempont vezethette. Es ez az, hogy a közönség meg legyen védve; tehát egyes emberek érdeke itt nem jöhetett szóba és a bizottság nem is vehette azt tekintetbe. A kuruzslás konstatálását a szakemberek a Fischer Halász Róza tudvalevőleg gyökerekkel, ráolvasással és más ilyen babonás eszközökkel veszélyeztette a hiszekegy közönséget. Tehát csakis az orvosi gyógykezelésekben kontárkodó egyének ellen hozta a határozatot a bizottság. A bizottság határozatát özv. dr. Deákné H. Zsuzsa, aki a fogtechnikai téren igen szép sikert ért el és a közönséget meggyerte működésével, úgy magyarázta, hogy annak meghozatala egyedül ő ellene irányul. Ezt a magyarázatot nyomban tévesnek kell konstatálnunk, mert hisz éppen dr. Döry Ferenc fogorvos az, aki elismerését nyilvánította özv. dr. Deáknének a következő tartalmu levélben.

Tisztelt Nagysád!

Ismerve ön jártasságát fogászati téren, szívesen felajánlom önnek szaktámogatásomat és orvosi felügyeletemet azon esetekre melyekben arra szüksége lenne.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Döry.

A fenti sorokból tehát kétségtelenül konstatálni kell, hogy dr. Döry Ferenc nem özv. Deákné H. Zsuzsa elleni célzattal tette meg indítványát, mert ez esetben önmagával jött volna összeütközésbe. Es más tekintetben is dr. Döry fogorvost más embernek ismerték eddig, semhogy csuf kenyérharcot idézzen elő egy özvegy nővel szemben, akinek működése iránt ő is elismeréssel viseltetik.

* **Uj körorvosi körök.** A tenkei járásban a körorvosi helyeket rendezni akarja a megye és e végből már rendeletet is bocsátott ki. A rendelet alapján a tenkei járási tisztii értekezleten elhatározták, hogy Kisházán új körorvosi állást fognak rendszeresíteni s a gyan-tait beszüntetik, mivel a Gyantára vezető utak mind olyan állapotban vannak, hogy azok teljesen használhatatlanok a legkisebb időváltozásokkor. Ezen kívül a görbedi, sályi, gyapjui és peceszlői körorvosi helyek beosztásának megváltoztatása van tervbe véve.

* **Szabályrendelet a pékműhelyekről.** A jogügyi bizottság tegnap tartott ülésére tegnap egy sereg szabályrendelet volt kitéve, azonban dacára, hogy három óráig tanácskoztak a szakbizottság, csupán a sütőműhelyekről készített szabályrendeletet tárgyalta le. Az új szabályzat fontos köztisztasági, közegészségügyi intézkedéseket tartalmaz s csak helyeselni lehet, hogy a szakbizottság ilyen körülményekkel járt el e fontos kérdésben s a közérdek kellő megóvása mellett szem előtt tartották az iparosok érdekeit is. A többi fontos szabályrendeleteket legközelebb tartandó ülésen tárgyalják.

* **A vámok emelése.** A városi vámok jövedelme évről-évre növekszik. A vámmellen-örző bizottság tegnap ülésén számolt be erről Komlóssy József gazd. tanácsnok. Az 1906. évi vámbevételhez képest 1907-ben 11269 koronával volt több a vámbevétel. Ez elég szép eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy már 1906-ban is 15329 koronával emelkedett a vámbevétel az 1905. évihez képest. Két év alatt tehát 26,000 koronával nagyobb emelkedés konstata-lható az előbbi év bevételével szemben. A vámfelügyelő bizottság kimondotta, hogy a vámszemélyzet jutalékának megállapítását a régi szabályrendelet értelmében javasolja, vagyis a 160000 koronán felüli egész összeg 8 százalékát osztsák ki a vámszemélyzet között. Komlóssy József újonnan dolgozta ki a vásár-vám és helypénz-díjszabást. A tételeket fel-emelte, a városi pénztár érdekében s egyes függőben levő dolgokat is felőlel az új sza-bályzat, amelyek eddig nem voltak a szabály-zatban. Így minden liter tej után 1 fillér vá-sárvámot iktatott be. A bizottság az új sza-bályzatot elfogadta. Az után más kérdés, hogy mennyiben felel meg a város közönsége érdekében, ha a legszükségesebb élelmicikke-ket megdrágítják a folytonos vámemelésekkel. Alig egy éve lépett érvénybe a felemelt köve-zetvám s most újra más címen terheljük meg a polgárok zsebet. Ilyen nyomoruságos drága-sági viszonyok mellett nem helyeseljük, hogy a polgárok megélhetését ismét megnehezítsék.

* **Az iparos ifjak ünnepélye.** A nagyváradai ipartestület ifjuságának önképző egylete május 3-án Körös-utca Szabó László-házban levő egyleti helyiségében kedélyes ünnepélyt tart, közben egyfelvonásos szindarabban egybe-kötte. »Valami hibája van« című darabot adják közkhivánatra másodszer.

* **Pázmányék az ügyösségen.** Páz-mány Lajosdét és Pázmány Máriát tegnap Ele-méry Ferenc tb. főkapitány ismét-ten kihall-gatta. A zsarolási kísérlet hősei tegnapi kihall-gatásuk alatt is mindent tagadtak. A kihallga-tás után a rendőrség Pázmányékat az ügyösségre kísérte át. A letartóztatott egyének Roz-vány dr ügyvéd helyett, mert ő tanuként sze-repel, új védőt kerestek, ezideig azonban még eredménytelenül.

* **A belügyminiszter és az Egyet-értés.** Nagyléta község képviselőtestülete a költségvetés keretében az Egyetértés című

lapra 24 koronát vett fel előfizetési ár címén. A költségvetés eme tételét a megye törvény-hatósága törölte, amit a községből többen meg-felebbeztek s az ügy a belügyminiszterhez ke-rült. A belügyminiszter a költségvetést tegnap küldte le az alispáni hivatalba még pedig a megye határozatának jóváhagyásával. A minisz-ter azzal indokolja az Egyetértés előfizetési árának törlését, hogy a jelzett lap nem olyan fontos dolog, amit rálehetne kényszeríteni a községre.

* **A tengerészet és a fényképész.** A tegnapi sorozás igen rossz eredménnyel végződött. A bizottság nagyon sok hadkötelet dobott vissza. A tényleges szolgálatra alkalmasoknak talált legé-nyek között volt egy fényképész segéd is, aki mi-kor meghallotta a tauglichot úgy érezte, hogy az osztrák magyar armádia teljes sulyával zuban a fejére. Természetesen tiltakozott is a besorozás el-len. Ez a tiltakozás rettenetes arcjáték kíséretében történt.

— De kérem énnékem rossz a szemem.

— Sebaj majd meggyógyítja a jó tengeri le-vegő. Mondta az orvos.

— Mit! Én matróz leszek! Kérdezte két-ségsbeesetten miközben arca úgy eltorzult a félelem-től, hogy alig lehetett ráismerni. A megijedt fény-képészhez az őrnagy szólott aztán vigasztalóan.

— Fényképész ur barátságosabb arcot kérek.

A hatás nem maradt el s a fényképész is megnyugodott.

* **Feltört kereskedés.** Szichta Tivadar Kossuth Lajos-utcai üvegkereskedőhöz bement tegnap reggel Reiczter Gyula kereskedő segéd, aki nála van alkalmazva és kérte tőle az üzlet kulcsait. A kereskedő azonban nem merete a segédnek átadni a kulcsokat és a cselédet küldte el a segéddel. A cseléd pár perc mulva azzal a hírrel futott vissza, hogy az üzletben az asztalfiókok fel vannak törve. A kereskedő az üzletbe ment és ott konstata-lta, hogy a fiókból, melybe ő előző este 700 koronát he-lyezett el, a pénzt valaki elvitte. A rendőr-ég megindította az eljárást és ennek során meg-állapították, hogy a lopást csakis olyan ember követte el, aki a viszonyokkal ismerős. Az illető egy üvegvágó segítségével jutott be az ablakon keresztül. A rendőrségnek és a keres-kedőnek erős volt a gyanuja, hogy a betörést Reiczter Gyula követte el. E gyanút megerősí-tik más körülmények is, melyek alapján a rendőrség a gyanúsított kereskedő segédet le-tartóztatta.

* **Halálozás.** Résztvétel értesültünk a mély gyászról, mely Barza József iparos polgárt és családját sújtotta, fiának Barza Károly kárpitós-segédnek elhunytával. A derék ifju már hosz-szabb idő óta betegeskedett, míg tegnap dél-után 5 órakor, élete legszebb idejében, 25 éves korában szenvedéseitől megváltotta a halál. Temetése holnap, május elsőjén délután fél 5 órakor lesz a Szacs-vay-utcai 33. sz. háztól.

* **Öngyilkossági kísérlet.** A Körös-utca 17-ik számú házában, Szabados Rókus szabó-műhelyében dolgozott egynéhány hónap óta egy fiatal 18 éves szabósegéd, Sorké Péter. Itt látta meg először a leányt, aki iránt heves szerelemre gyuladt. Szerelmét azonban nem merete elárulni senkinek, magába temette szótl-anul bánatát, reménytelen szerelmét, mert tudta, hogy van már a leánynak régi, komoly udvar-lója. Az eddig jókedvű, tréfás gyerekből moró-zus, világyűlölő, szótlán, koravén ember lett, aki hangtalanul, némán, lehorgasztott fővel, lélektelenül járt-kelt össze-vissza. Már napok óta készülődött végzetes tettére, mert hétfőn este a vele egvűtt dolgozó Bercsányi Lajostól elvette annak 9 milliméteres revolverét és azzal

eltávozott hazulról, barátai azonban, akik külö-nös viselkedésénél fogva állandó figyelemmel kísérték, utána mentek és megbiúsították sőtét terve kivitelében. Tegnap reggel egy arra haladó házalonak eladta ruháját és a kapott pénzen az Andrényi-cég üzletében egy hét milliméteres revolvert vásárolt. Hazaérve bement a belső szobába és ott megírva három levelet, a divá-nyon a szájába lött. A lövésre rémülten berohanó szállásadónéjának, Szabó Jánosnénak odaszólt: »Ne ijedjen meg mutter, nincs nekem semmi bajom!« Eközben a rendőrség részéről megérkezett a helyszínére Becsey Ignác rend-őrőrmester, dr Nemes Aron orvossal együtt, aki az első segélyt nyújtotta a halálrészánt szerelmesnek. Sorké egy pillanatra sem vesz-tette el az eszméletét, sőt saját maga szállt be a mentő kocsiba is, amely beszállította a bi-harmegyei kórházba. Az orvosok véleménye szerint komoly aggodalomra nincs ok, a sérü-lés nem életveszélyes, a golyó megakadt va-lahol a szájpadlásban s ha előre nem látott komplikációk föl nem lépnek, egy-két hét mulva fölépül.

* **A mostoha anya.** Megrázó dráma i kép szerepel az Edison-színház új műsorán. Az élet nagy sötétségébe enged bepillantást a reá-lizmusával, természetességével megragadó kép, mely egy boldogtalan gyermek tragédiáját ele-veníti meg. Ennek a mozgóképnek rendkívül mély hatása van, míg a műsor többi számai nagy mulatságot szereznek a közönségnek, mely ritka rokonszenvével tünteti ki az Edison-szín-házat. Ez a népszerű vállalat már e héttől kezdve új szerződése szerint olyan Pathé-ujdon-ságokat mutat be, amelyek más mozgókép-nyel szemben csak fél év mulva kerülhet-nek ezután. A nagyváradi mozgóképek állan-dóan műsoron vannak. A Mozi-kert szombaton nyílik meg s esténként a szabadban lesznek az előadások.

x MOLNÁR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Varázskeringő.

Péntek: Vig özvegy (új szereposztással.)

Szombat: Nagymama (új betanulással.)

Vasárnap d. u.: Milliárdos kisasszony, este: Két házasság.

NÓRA.

Márkus Emilia bucsufellepte.

A modern színművek közt alig van egy is, amelyet annyira és annyian ismertettek, bon-coltak, bíráltak volna, mint Ibsen »Nóra«-ját. A drámai színésznőnek pedig éppen olyan próbaköve ma »Nóra«, mint egy félszázaddal ezelőtt Otília volt. Márkus Emilia az igazi, a tökéletes Nóra. Az a Nóra, aki a költő képze-letében élt, mikor a darabját írta, akiről ezt a szerepet mintázta. Azt mondtuk: az igazi Nóra, de ez nem jelenti azt, mintha Nóra igazi assz-szony volna. Ibsen Nórája és Márkus Emilia Nórája egy és ugyanaz: minden részletében valóságos, de a maga egészében képzelt lény vagy ha nem is képzelt, de semmi esetre sem, típus, csak individuum. Köröttünk sok Nóra él, de azok vagy az első felvonásbéli, vagy a má-sodik, vagy a harmadik felvonásbéli Nórák, a három egy személyben csak különös véletlen folytán egyesülhet.

Ezért a többféleségért nehéz szerep a Nóra-

Sok színész jó megjárta Nórát az első jelenetben, sok az utolsó jelenetben, de olyan, aki mindvégig tökéletes és mégis egy és ugyanaz maradjon, nagyon kevés van. Márkus Emma oly szép, részletes kidolgozással sannyi művészi erővel játszotta a szerepét, hogy a mély hatás, melyet minden jelenlévőre gyakorolt, sokáig feledhetetlen lett.

A mieink közül Angyal Ilka, Beregi, Sik és Szarvasi játszották a főbb szerepeket s dícséretükre elég annyit mondanunk, hogy az előadás nem volt olyan, mint egy Munkácsy-kép fenyőfárámban, hanem sok igyekezettel és szép sikerrel oldották meg a rájuk háruló feladatokat.

Az előadást zsúfolt ház nézte végig.

—ö.

TÁVIRATOK.

A Vatikán és Oroszország közti viszony.

Salzburg, ápril 29. Az itteni Kirchen Zeitungnak jelentik Rómából, hogy a Vatikán és Oroszország között nagyon megrosszabbodott s a diplomáciai viszony a vijnai káptalan megrendszabályozása miatt valószínűnek tartják a diplomáciai viszony megszakítását.

A cár és a német császár találkozása.

Petervár, április 29. Megerősítik azt a hírt, hogy Edvárd király legközelebb találkozni fog a cárral. Az angol király feleségével egy még eddig ismeretlen helyre fog utazni és ott fog a cárral találkozni.

EGYESÜLETEK.

Orvosok gyűlése. A Biharmegyei Orvos-Gyógyszerész- és Természettudományi-Egylet folyó évi május hó 1-én délután 5 órakor rendes szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat meghívja.

IPARÜGYEK.

* **Ipartestületi gyűlés.** Az ipartestület előjárósága f. hó 30-án csütörtökön délután 5 órakor tartja meg a havi rendes ülését, melyen az ipartestület kötelékébe tartozó iparos polgárok, mint hallgatók részt vehetnek. Nagyvárad, 1908. április hó 30-án. Bertsey György, ipartestületi elnök.

Igazságszolgáltatás.

A dánosi bünpör.

A tegnapi nap nagyobbára érdektelen vallomások meghallgatásával telt el.

Tíz óra előtt néhány perccel nyitotta meg az elnök a tárgyalást. A tárgyalóterem zsúfolva van közönséggel.

Szöke Sándor, a hercegi uradalom intézője. A gyilkosság után a körösi uton éjjel fél kettőkor látott egy vágató kocsit. rajta két ember ült az első ülésen. Az egyik odaszólt a másiknak:

— Nagyon világít ez a csárda!

— Hát csak világítson? — szólt a másik.

— Siessünk — mondta az előbbi — ha elérhetjük az erdőt, meg vagyunk mentve.

Pelikán Mihály, a Kóburg hercegi uradalom erdőőre. A gyilkosság betében látott a pusztavacsi erdőben egy tizenhét husz emberből álló cigánykaravánt. Szembesítik vele Surányi Ignácot, azonban nem ismeri fel határozottan sem őt, sem Lakatos Jánost.

Elnök: Az asszonyok közül kiket ismer meg?

Tanu: A Zelfit, a Luternát!

Lakatos Rózát látta, de a vallomását nem hallotta. Kolompár Zelfi nyavalyatörősnéket tetté magát, de mikor vízzel akarták leönteni, hirtelen felugrott. Ő már előbb látta, hogy a kocsmá ajtajában a férfiak odadugtak Zelfinek valamit, amit az a szoknyája alá rejtett.

Az elnök felszólítja Szikszay János orvosszakértőt, adjon véleményt a Zelfi epileptikus rohamáról.

Szikszay: Nem lehetett az epilepszia, mert a nyavalyatörés nem mulik el a vízzel való leöntéstől. Eleinte a fogházban is produkálta Zelfi ugyanezt a manővert, később azonban megszokott róla. Az azonban teljesen lehetetlen, roham közben valamit el akarjon ázni, mert akkor teljesen elveszti a beteg az eszméletét.

Védő: Mas hasonló betegség nincs.

Szikszay: Az agónia! De az sem mulik el a leöntés által. Különbösen is megvizsgálta a Zelfit, de nem konstataja rajta a betegséget.

A védők néhány lehetetlen kérdése után következik Kovács Gábor téglási napszámos kihallgatása.

P. Kovács Gábor téglási napszámos jelentéktelen vallomást tesz a cigányok elfogatásáról.

Szabó Imre téglási napszámos a következő tanu.

Elnök: Hát Szabó Imre maga segített a csendőröknek?

Tanu: Igen. En is futottam a fehértói uton az egyik cigány után. Aztán el is fogtuk. Kolompár Balog Tuza volt.

Varga József téglási zenész az elfogatás részleteit mondja el. Látta, amikor Fogarassy örsvezető puskatüssal megütötte Zelfit, mire az letette a nyavalyatörését.

Ezután Siket Zsuzsannát, P. Nagy Sándort, Varga Bertalant és Kiss Gézát hallgatták ki. A két utóbbi látta Balog Tutát, amikor a csendőrre lött.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Irta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(53)

A Villa Medici egy koszorus zenésze, ki már egy óra óta várta, hogy legújabb szerzeményét: az »Arabs symphoniát« előadhassa, halkan, de azért hallhatólag mormogá:

— Az Isten szerelméért, hagyják meg nekünk a zenét, vigasztalásképen azért, hogy nem születtünk nagy uraknak!

Végre Lady Julia felállt s vendégein megkönyörülve, felszólította őket a theázásra. Mindenki szívesen engedett felszólításának. Nem sokára a zeneterem csaknem üresen állt. Csúpan Tulpin asszonyság maradt helyén — szerelemből, a koszorus zenész bosszuságából és Mr. Ellis köteletségérzetéből.

A mellékteremben theával és társalgással pihente ki a közönség az élvezet fáradalmait; egy ideig azonban még kissé mélabus, nyomott hangulat uralkodott. A buskomorság, mint valami ragály terjedt el a vendégek közt, és hosszasan és szenvedélyesen vitakoztak az öngyilkosság legkellemesebb módzatai felett.

Tulpin fáradhatatlanul tovább dörömbölt, de egyszerre megszünt előadása. Jatinskyk jelentek meg. Mindenki az érkezők felé tekintett, oly érdekesek voltak, hogy az ő kedvökért még Tulpin is elhagyta a zongorát.

Mind a három hölgy igen szeretetre méltóan, az ember csaknem azt mondhatná, megnyugtatóan mosolygott. Ilsebergh grófnő már eleve figyelmeztette őket a római körök zürzavarára. Felsőbbségüket érezve, öntudatos érzelmüket a legelőzékenyebb nyájasság alá rejték.

A két grófnőt rögtön körülrajongták, ostromolták s feltűnő, de tény, hogy az egyszer a nők majdnem épen úgy meghódítottak, mint a férfiak.

Mindent megbámultak rajtok; apró lábacskáikat, jellemzetes s mégis oly finom, aristokrata metszetű arcúikat, hihetetlen karcsu természetüket, hajuk színét, öltözöttük művészi egyszerűségét. Fogadások történtek: vajjon ruháik Fanet vagy Worth müterméből kerültek-e ki.

Ekkor a szomszédos salonban ama mozgalom jelentkezett, mely egy kedvelt egyéniség beléptét szokta jelezni. Zinka, anyja nélkül, csupán fivére, Cecil kíséretében jelent meg s nyájas üdvözléssel nyujtá keskeny kezecskéjét a ház asszonya elé.

— Maga egy javithatatlan tereferelő, mindig későn jön, — fogadta őt Lady Julia szeretetreméltó szemrehányással.

— Mint a megbánás és a rendőrség, — felelé Zinka, derűlten; mire Lady Julia bemutatta Jatinsky grófnőnek.

— De most segítsen egy kicsit a theáterszervező; tudja, hogy mindig magára számítok ilyenkor, — folytatá Lady Julia. — Mindenek előtt lássa el bájos földieit amott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 28.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	403.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közuti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 29.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.61
Buza apr. 1908	—	8.61
Rozs apr.	—	12.67
Zab apr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.82

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. ápril. 29.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyerevény sorsjegy kölcsön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	260.73
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	—	695.50

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA

! Kedvező fizetési feltételek !

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy tavaszi ujdonságainkat női ruhaszövetek, selymek, delinek és mosóárakban, ugyisintén tavaszi női felöltők és taft kabátokban megtekintse. Szebbet, jobbat, divatosabbat sehol olcsóbban nem kap mint nálunk.

Két nagy csédtömegből

került 2500 méter gyapju delin à 50 kr., valódi Koechlin-féle levartimok à 42 kr., 1000 méter csikos tavaszi kelme 75 krajcártól, 1650 méter szines és fekete taft 1 frt 20 kr.-ért, 120 széles taft fihr és liberty selyem még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.

Struc boák, selyem alsók, japán övek 27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben a régi elismert szolid minőségek és árak. Nagybecsü pártfogást kérünk:

**Wallerstein
Fülöp Fiai**

Bémer-tér, Pannonia mellett

! Kedvező fizetési feltételek !

Valódi brünni szövetek

• az 1908. évi tavaszi és nyári lényre. •

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes fűrészhá-	1 szelvény 12 korona
hoz (kabát, nad-	1 szelvény 15 korona
rág és mellény)	1 szelvény 17 korona
előfűrészes, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódot, selyem-kamarnát stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztó-gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintához, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

**Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.**

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

7036—1908. sz.

Hirdetmény.

Ismételten előfordult ebveszettségi eset folytán az állategészségi utasítás 188. §-a értelmében az egész város területére 40 napi ebzárlat rendeltek el, mely idő alatt a város területén levő ebek kötve tartandók, nem lévén szabad az utcára csakis szájkosárral ellátott, vagy pórázon vezetett ebet bocsájtani.

Minden az utcán talált kóbor eb, a gypmes-ter által elfogatni és azonnal kiirtatni fog. Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok arra is,

Ö cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán A közös katonai jótékony célokra szánt

XXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.390 nyereményt tartalmaz készpénzben 513.580 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezeshedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1908. május 14-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a, továbbá a lottójövedékben, dohánytözsdekben, adó-, posta-távirda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyek részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

hogy ebeiken netalán észlelt gyanus változásokat azonnal jelentsék be.

Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdonosok az 1888. évi VII. t.-e. 154. § a alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntetettetni. Nagyvárad, 1908. április 29.

**Rendőrkapitányi
hivatal.**

Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742. Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Intézetünk elvállalta hazánk egyik legtekintélyesebb életbiztosító intézetének: a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet, mint szövetkezet vezérképviselőt.

Cheque számla szám 21.261.

tisztelettel:

Közgazdasági bank részvénytársaság.
Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

6490—1908. r. k. szám.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I-ső fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy a Sajósi Ignác Szt-János utcai zálogkölcson üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi május hó 19-ik napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adatni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosított oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1908. április 22.

Gerő,
r. főkapitány.

GÖZFÜRDŐ. GYÓGY- -- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a **rheuma, csuzos, köszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztethi gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheumát, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, rosszullétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370. 4 fillérbe kerül. 1-150 Egészségi cipők, valamint izzadság szívó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinhető a feltalálónál:

Rytkó Viktor

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Nagyteleky-utca.**

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonalízt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szíves pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Uj üzlet! Uj üzlet! Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkívül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Gépjavitó műhely

NAGYVÁRAD

Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerűen, legújabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készítik, javítok és szerelnek mindennemű **gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket.** Elvállalom **nyomdai gépek** javítását is felelősség mellett.

A nagyérdemű közönség tömeges pártfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

bábi meghívók,
táncrendek, etlapok,
napárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.